

DERINIMO PAŽYMA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo

Dėl bendradarbiavimo su išorės paslaugų teikėju Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje projekto (toliau – Nutarimo projektas)
(TAIS Nr. 19-5188)

Institucijos, su kuria derinta, pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija 2019-05-15 (TAIS išvada Nr. 19-5188)	1. Lietuvos Respublikos konsulinio mokesčio įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad šis įstatymas reglamentuoja konsulinio mokesčio ėmimą už šio įstatymo 3 straipsnyje numatytus Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų veiksmus atliekant konsulines funkcijas, išduodamus teisinę galią turinčius dokumentus ir teikiamas kitas paslaugas ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos Konsulinio departamento atliekamą dokumentų legalizavimą ir tvirtinimą pažyma (<i>Apostille</i>). Šio įstatymo 3 straipsnyje nustatytas šio mokesčio objektas – nurodyta, už ką imamas konsulinis mokestis. Remiantis Konsulinio mokesčio įstatymo 4 straipsnio 2 dalimi ir 7 straipsnio 2 dalimi, konkretų konsulinio mokesčio dydį, atsižvelgdama į šio straipsnio 1 dalį, bei konsulinio mokesčio mokėjimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Atsižvelgiant į šias nuostatas, svarstytina, kas turima omenyje Projekto 2.5 papunktyje, kalbant apie <i>ne didesnę nei 30 eurų aptarnavimo mokestį</i>, kokių teisiniu pagrindu remiantis jį siūloma nustatyti, koks šio mokesčio santykis su aptartu konsuliniu mokesčiu, ar jis apskritai privalomas, atsižvelgiant į formuluotę „<i>gali imti aptarnavimo mokestį</i>“. Be kita ko, nėra aišku, kaip šio mokesčio nustatymas tarpusavyje dera su Projekto 2.4 papunkčio nuostata, kad „su išorės paslaugų teikėju bendradarbiaujama neatlygintinai“, bei kodėl siūloma didinti finansinę naštą asmenims dėl tų veiksmų, kuriuos pagal įstatymus turėtų atlikti pati Lietuvos Respublikos ambasada Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje.	Neatsižvelgta. Nutarimo projekto 2.6 papunkčiu (buvęs Nutarimo projekto 2.5 papunktis) nustatoma, kad už Lietuvos Respublikos piliečio prašymo dėl asmens tapatybę patvirtinančio dokumento išdavimo ar keitimo, laikino kelionės dokumento išdavimo ir juos pagrindžiančių dokumentų priėmimą ir perdavimą Lietuvos Respublikos ambasada Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje (toliau – Ambasada) Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje (toliau - Jungtinėje Karalystėje) išorės paslaugų teikėjas (toliau – IPT) iš piliečio galės imti aptarnavimo mokestį, ne didesnį kaip 30,00 eurų, o konkretus mokesčio dydis bus nustatomas Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos (toliau – Ministerijos) su IPT sudarytoje bendradarbiavimo sutartyje. Maksimali mokesčio dydžio riba (30,00 eurų) yra pasirinkta atsižvelgiant į numatomas išlaidas, kurias IPT patirs vykdydamas jam pavestas užduotis (paslaugų teikimo vietos įsteigimo ir veiklos išlaidas, IPT pavestų užduočių vykdymo išlaidas), ir Ministerijos praktiką bendradarbiaujant su IPT priimant prašymus dėl vizų išdavimo. Šiuo metu IPT administravimo mokestis už prašymo dėl vizų išdavimo priėmimą įvairiose valstybėse svyruoja nuo 15,90 iki 30,00 eurų. Pažymėtina, kad administravimo mokesčio lubas (30,00 eurų) Nutarimo projekte siūloma nustatyti, siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos piliečių galimybę gauti IPT paslaugą už protingą kainą, o galutinis aptarnavimo mokesčio dydis būtų nustatytas derybų su IPT metu. Administravimo mokestis būtų nustatomas ne už konsulinių

	Prašytina visais šiais aspektais pagrįsti siūlomą reguliavimą arba jo apskritai atsisakyti kaip nepagrįsto (ir galimai neteisėto).	<u>paslaugų teikimą, o už IPT suteikiamas papildomas galimybes ir palankesnes sąlygas Lietuvos Respublikos piliečiams gauti pageidaujamas konsulines paslaugas.</u> Šio IPT taikomo ir jo administruojamo aptarnavimo mokesčio objektas būtų IPT pagalba Lietuvos Respublikos piliečiams gauti konsulines paslaugas jiems patogiu laiku ir jiems patogiose vietose, kai Ambasados teikiamų konsulinių paslaugų teikimo geografija ir laikas jų netenkintų. Atsižvelgiant į tai, IPT aptarnavimo mokestis nelaikytinas nei valstybės rinkliava, nei konsuliniu mokesčiu. Pažymėtina, kad, konsulines paslaugas gaunant per IPT ir sumokant papildomą administravimo mokestį, dažnu atveju tikėtinas finansinės naštos piliečiams sumažėjimas, nes piliečiai, teikdami prašymus arčiau savo gyvenamosios vietos, sutaupytų ne tik transporto išlaidas, bet ir neprarastų pajamų už nedarbo dieną, būtiną apsilankyti konsulinėje įstaigoje. Šiuo metu asmens tapatybės dokumentų išdavimo srityje su IPT (VFS Global Group) bendradarbiauja dvi Europos Sąjungos valstybės – Jungtinė Karalystė ir Nyderlandų Karalystė. IPT, taikydamas 25,00-30,00 eurų administravimo mokestį, šių valstybių piliečiams yra nustatęs ilgesnes nei valstybių konsulinių įstaigų nustatytas priėmimo valandas darbo dienomis, taip pat ir priėmimo valandas savaitgaliais ir švenčių dienomis. Ministerijos ir IPT bendradarbiavimo sutartyje bus siekiama sudaryti ne prastesnes sąlygas ir Lietuvos Respublikos piliečiams. Nutarimo projekto 2.5 papunktis nustato, kad Ambasada su IPT bendradarbiauja neatlygintinai, todėl valstybė nepatirs papildomų bendradarbiavimo išlaidų. Pažymėtina, kad analogiškas neatlygintino IPT bendradarbiavimo su konsuline įstaiga principas yra sėkmingai taikomas bendradarbiaujant vizų išdavimo srityje – Ministerija ir konsulinės įstaigos nekompensuoja jokių IPT patiriamų išlaidų, susijusių su jam pavestų užduočių atlikimu.

	2. Papildomai atkreiptinas dėmesys į tai, kad, vadovaujantis Rinkliavų įstatymo 4 straipsnio 3 dalimi, institucijos neturi teisės reikalauti iš fizinių ir juridinių asmenų atlyginti už suteiktas paslaugas kitaip, negu sumokėti pagal šį įstatymą nustatytą valstybės rinkliavą. Atsižvelgiant į tai, toks konsulinių paslaugų mechanizmas, pagal kurį asmuo konsulines paslaugas galėtų gauti tik pasinaudojęs mokamomis išorės paslaugų teikėjo paslaugomis, galėtų būti laikomas neatitinkančiu Konsulinio mokesčio įstatymo ir Rinkliavų įstatymo nustatyto reguliavimo ir suteikiamų garantijų gauti atitinkamą paslaugą sumokėjus tik konsulinį mokestį ar valstybės rinkliavą.	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad įstatymo leidėjas 2019 m. balandžio 11 d. priimdamas Nr. XIII-2058 Lietuvos Respublikos konsulinio statuto 2, 8, 9, 15, 16, 17, 20, 23, 25, 26, 27, 28, 31, 33, 35, 36 ir 37 straipsnių pakeitimo ir Statuto papildymo 7(1) ir 7(2) straipsniais įstatymą, pritarė įstatymo projekto aiškinamajame rašte išdėstytiems šio įstatymo įgyvendinimo principams ir Nutarimo projekte siūlomam konsulinių paslaugų teikimo mechanizmui. Atkreiptinas dėmesys, kad piliečiai už konsulines paslaugas, teikiamas konsulinėje įstaigoje ar per IPT, mokėtų tokius pačius konsulinius mokesčius, kurie reglamentuoti Lietuvos Respublikos konsulinio mokesčio įstatymu ir 1994 m. lapkričio 16 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1135 „Dėl Lietuvos Respublikos konsulinio mokesčio tarifų ir Lietuvos Respublikos konsulinio mokesčio mokėjimo ir grąžinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Numatomas IPT taikomas administravimo mokestis nelaikytinas konsuliniu mokesčiu ar jo dalimi. Atkreiptinas dėmesys, kad Nutarimo projektu siūloma praplėsti asmenų pasirinkimo galimybę dėl prašymų ir dokumentų pateikimo būdų. Priėmus Nutarimo projektą, Lietuvos Respublikos piliečiams atsiras galimybė rinktis – užsiregistruoti į priėmimą Ambasadoje ir gauti joje konsulinę paslaugą už nustatytą konsulinį mokestį arba kreiptis į IPT ir gauti tą pačią konsulinę paslaugą už tokį patį konsulinį mokestį bei papildomai sumokėjus administravimo mokestį IPT už priėmimą IPT įsteigtose paslaugų teikimo vietose, kurių buvimo vieta ir darbo valandos piliečiui gali būti patogesnės nei Ambasados vieta ir priėmimo valandos. Pažymėtina, kad, nuolat augant lietuvių bendruomenėms ir jų pageidaujamų paslaugų poreikiui užsienyje, valstybė neturi galimybių atitinkamai neribotai plėsti konsulinių įstaigų tinklo ir konsulinių įstaigų pajėgumų. Be to, konsulinių įstaigų plėtra nėra vienašališkas Lietuvos Respublikos sprendimas (pvz., Jungtinė Karalystė nepritarė konsulinio skyriaus Edinburge steigimo perspektyvai).

	6. Papildomai atkreipiame dėmesį į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimo Užsienio reikalų komitetas 2019 m. balandžio 10 d. papildomoje išvadoje Nr. 105-P-31 pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos konsulinio statuto 7^l straipsnis „įtvirtintų teisinį pagrindą konsulinių įstaigų bendradarbiavimui su išorės paslaugų teikėju kitų įstatymų ir ES teisės aktų pagrindu <...>. Jeigu įstatymų leidėjas ateityje nuspręstų, kad tikslinga bendradarbiavimą su išorės paslaugų teikėju reglamentuoti kitoje srityje, <i>toks bendradarbiavimas būtų nustatytas šią sritį reglamentuojančiame įstatyme</i>, pvz., jei būtų nutarta reglamentuoti bendradarbiavimą su išorės paslaugų teikėju <i>paso ir asmens tapatybės kortelės išdavimo srityje, atitinkamai būtų koreguojamas Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės ir paso įstatymas</i>“. Užsienio reikalų komitetas taip pat atkreipė dėmesį, kad Konsulinio statuto 7^l straipsnio 2 dalyje nustatytais „atvejais bendradarbiavimas su išorės paslaugų teikėju būtų Vyriausybės nutarimu laiku, vieta ir apimtimi apibrėžta ekstra priemonė, skirta subalansuoti konsulinių paslaugų paklausą ir jų teikimą <u>neeilinėse situacijose</u>. Tai reiškia, kad, susiklosčius sudėtingai situacijai, jeigu konsulinių įstaigų pajėgumai taptų nepakankami, Vyriausybė, įvertintų padėtį ir nuspręstų, kokiose valstybėse ar miestuose, kokioms konkrečioms konsulinėms paslaugoms ir kuriam laikotarpiui tikslinga ir reikalinga bendradarbiauti su išorės paslaugų teikėjais“. Atsižvelgiant į tai, projektą lydinčioje medžiagoje turėtų būti pagrįstas susidariusios situacijos laikinumas arba pateikta informacija, kaip planuojama problemą spręsti ilguoju laikotarpiu.	Manome, kad, susidarius tokiai situacijai, Ambasados bendradarbiavimas su IPT taptų veiksminga priemone, siekiant sudaryti geresnes sąlygas piliečiams gauti konsulines paslaugas. Atsižvelgta iš dalies. Nutarimo projekto teikime yra i pažymima, kad šiuo metu Ambasadoje techniniai ir žmogiškieji ištekliai neatitinka išaugusių Jungtinėje Karalystėje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių asmens tapatybės dokumentų išdavimo ir keitimo poreikių. Ambasadoje eilė dėl prašymų asmens tapatybės dokumentams išduoti ar keisti pateikimo siekia beveik 5 mėnesius, ir ji nuolat ilgėja. Ambasada pajėgi išduoti apie 14 tūkst. asmens tapatybės dokumentų per metus, tačiau asmens tapatybės dokumentų išdavimo poreikis siekia apie 20–23 tūkst. per metus. (Jungtinėje Karalystėje nuolat gyvena apie 200 tūkst. Lietuvos Respublikos piliečių, Lietuvos Respublikos pasų galiojimo terminas yra 10 metų (piliečių iki 16 metų – 5 metai), todėl poreikis pasikeisti pasus vidutiniškai per metus siekia apie 20 tūkst.). Ministerijos nuomone, IPT pasitelkimas prašymams dėl Lietuvos Respublikos paso ir asmens tapatybės kortelės išdavimo ir prašymams dėl laikino paso išdavimo priimti padėtų išsklaidyti besiregistruojančių į priėmimą prašymams dėl asmens tapatybės dokumentų pateikti piliečių spūstį ir sureguliuoti prašymų teikėjų srautą iki 2022 m. gruodžio 31 d. Vėliau, atsižvelgiant į bendradarbiavimo su IPT poveikį situacijai ir poreikio dėl asmens tapatybės dokumentų išdavimo kitimą ir tendencijas, būtų svarstomos tolesnės veiksmingo piliečių aptarnavimo priemonės. Pasiteisinus nutarimo projektu nustatytam bendradarbiavimui su IPT ir išlikus tokio bendradarbiavimo poreikiui, būtų inicijuojami atitinkami Lietuvos Respublikos asmens tapatybės kortelės ir paso įstatymo pakeitimai. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2017 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-899/V-330

		patvirtintame Vizų išdavimo tvarkos aprašo, nustatančio bendradarbiavimą su IPT dėl vizų išdavimo, 41 punkte taip pat yra nustatytas sutarties pagrindu 3 metų bendradarbiavimo terminas. Teikiamu nutarimo projektu taip pat siūlomas bendradarbiavimo su IPT terminas yra 3 metai (iki 2022 m.).

